Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Tractio de incarnatione - Cod. Ettenheim-Münster 198

Mangillius, Antonius

[S.l.], 1632-1634

Capvt II.

urn:nbn:de:bsz:31-117158

Visual Library

careret dominio Angeli, sequidem n poet illum destruere, ~~per~~ vel de illo disponere, poet rutrum e finem illig horæ, quæ absurdum Deum per, aliqd tempus carere dominio absoluto alienæ creaturæ, ac proinde rationes supra allatæ n e valida.

Rationem, qua supra defendimus n poe Deum obligari creaturæ ex Iustitia, ee, qa si Deus poet eo modo obligari sequeret, poe pro aliquo tempore separari a Deo dominium alienæ creaturæ, nisi rutrum e absolutum, ita vt ipsum pro illo tempore eet in creatura e n in Deo, atque i examinandum eet creare Angelum cum poeta dera e, p multi negant e ac philosophos pertinet examinare, nihil adhuc sequeret, vera n nam ratio, qa licet daremus hoc vt in illo casu Deus careret supremo Angeli dominio pro aliquo tempore, n tn illud dominium pro illo vel illo tempore eet in creatura.

Denique ex dictis colligit resolutio quæstionis pa quam sequendo disputauimus: an Deus poet obligari ex Iustitia: colligit, inquamus hra me n redemisse nos ex rigore Iustitiæ, ita vt per opera sua satisfactoria pro nobis oblata ex rigore Iustitiæ Deum obligauerit ad dandam nobis gratiam vel gloriam, qa ie. Deus ~~g~~ et obligari ex Iustitia, pt supra ostensum e, his absolutis tractandum eet: vtrum hoc vel creatura poet Deo obligari ex Iustitia rigorosa, ie e. videt referre ad solutionem illius difficultatis: an Deus non receperit ex Iustitia rigorosa, mengei ita vt Chi satisfactio pro nobis exhibita processerit ex virtute Iustitiæ rigorosæ, sicut ex eadem virtute procedit satisfactio qua hoc qui alterum iniuria affecit per veniæ petitionem et alia obsequia satisfacit, vel sicut e opere Iustitia rigorosa illa, qua Petrus restituit Paulo centum ferto ablata vel ab eo ubi mutuo data, verum cum hæc controuersia ab illig examine, p diximus longum futurum eet, defuri poet, pt infra videbimus, nihil de ella priore difficultate dicemus, nimirum vt ad aliam nobis propriam, quæ de re ea plurima est quorum tractatio multum temporis exigit, accedamus.

CAPVT II.

An peccatum sit infinitum?

Agimus hic de peccato simpliciter, ie e, mortali, quod dicendum est de peccato veniali sufficienter colligi potest ex iis quæ in hoc capite notauimus, vt a. proposita controuersia ipsis sit planè manifesta, supponendum e, duo ee in peccato saltem contra loquendo, nempe malitiam moralem ipsi peccato et malem, e ratione offensæ de re, quæ secundum nos e quasi proprietas peccati cum a. peccatum sit duplex nimirum omissionis et commissionis, moralis malitia peccati commissionis secundum nos fulget, videt in ipsa entitate positiua peccati prout e discrepantiam reæ radicali, prout a. restituimus

debitæ

debita actui, qua secundum multos est ratio actualis malitia peccati, secun-
dum nram sententiam est proprietas ipsius peccati, malitia moralis peccati
omissionis recta por formaliter consistit in entitate positiva actus prout o
disconvenientia nra vocali eo qd sit ex gratia precepto positivo cadito privatio
actus recepti vel debiti, sive est extrema n por dari omissionem puram formaliter
et immediate liberam vel malam, et ideo negamus qd alii volunt, malitiam se-
peccati omissionis formaliter consistere in privatione actus recepti vel debiti, ratio
offensa Dei consistit in contemptu Dei ziuxebo cum peccato, siue in hoc qd pecca-
tum scienter sit factum contra Dei preceptum aut voluntatem, qua tam offen-
sa interdum potest separari a peccato eo qd peccatum commissum sit cum igno-
rantia vel inadvertentia Dei incommutabile, quando a. quaerit utrum pecca-
tum sit infinitum quaestio illius est tum de peccato quoad suam malitiam
moralem vel entitalem, tum de peccato quoad offensam Dei, verum ex ij quae
hic dicemus de peccato secundum rationem offensa Dei considerato, facile colligi
poterit quid de illis malitia moralis dicendum sit, vt infra dicetur.

Supponendum est 2do ex omni affectione est infinitum secundum
quid est extrinsecè sive per denominationem extrinsecam ab infinitate
Dei cuius est offensa, sicut cognitio ad Deum terminata dicitur divina
non eo qd in se sit divinitatem, sed ex eo qd extrinsece per versetur circa
Deum, quare cum hic quaerit utrum peccatum sit infinitum sermo est
de infinitate intrinseca ipsi peccato, vt stat ex rationibus, non a. de ex-
trinseca. his suppositis.

Prima sententia affirmat peccatum mortale. esse infinitum sive
habere gravitatem simpliciter infinitam in ratione mali vel offensa Dei.
hanc tenet Caietanus 3 parte q. 1 art. 2 & ad alteram veri obiectionem, ubi
docet offensam Dei esse malum infinitum sicut luxuria infinita est quanti-
tas infinita, Joannes Medina tractatu 3 de poenitentia q. 1 ad 2dum argum.
tribuit etiam aliis, vt recte monet Salas in 1mam 2dae disp. 15 sect. 6. in eo
vero praeter quod fundari haec sententia, qd cum offensa sit tanto gravior quan-
to ratione quae offendit est dignior vel excellentior, et Deus sit infinite dignita-
tis et excellentiae videtur peccatum necessario habere infinitam gravitatem,
secundum quod est offensa ipsius Dei

2da sententia negat, et Paludanus in 3 dist. 20 q. 2. Soto in 4. dist.
19 q. 1 art. 2 ad 1mum, Valentia in 1mam 2dae disp. 6 q. 5 puncto 3, Suarez
tomo 1 in 3tam partem disp. 4 sect. 7. Vasquez in 1mam 2dae disp. 99 cap. x
disp. 100 cap. 5 et tomo 1 in 3tam partem sect. 2 num. 8 et seqq. Salas loco
supracitato. et aliorum multorum aperiendum est contra eii favet etiam
D. Thomas in hac q. art. 2 ad 2dum, dum ait peccatum vtra Deum commis-
sum quandam infinitatem habere ex infinitate divina offensa, particula e.
illa quandam significat infinitatem peccati non et infinitatem simpliciter,

imo

imo expresse dem videt docere q. 2 de malo art. 5 ad 5tum, vbi docet a bono
infinito aliquem auerti actu finito, et ideo peccatum esse extrahitur finitum,
licet hat habitudinem ad bonum infinitum, idem aliqui semel vel explicite
auerit vel certe supponit.

Dicendum est cum 2da sententia peccatum in ratione offensae Dei non esse
infinitum, ex hoc a. sequitur neq; esse infinitum in ratione malitiae moralis,
qa si non sit infinitum, ex eo quod extra preceptum aut voluntatem Dei infi-
niti, in quo consistit ratio offensae Dei, non sequitur, vt sit infinitum ex eo quod sit
oppositum vel disconueniens naturae rationali finitae in qua disconuenientia
consistit ratio malitiae moralis, vt diximus.

Pro explicatione qa peccatum quoad rationem offensae Dei pendet a cogniti-
one Dei, et ab ea limitatur & peccatum non est infinitum quoad rationem offen-
sae Dei. Consequenter est euidens, si verum sit Ants, cuius a. pma pars non indiget
probatione, qa certum est peccatum secluso Dei cognitione non esse formaliter extra
Dei preceptum aut voluntatem vel extra eam esse scienter factum, in quo con-
sistit formalis ratio offensae Dei, dici formalis ratio offensae Dei, qa licet peccatum
mortale etiam secluso Dei cognitione vel aduertentia per se, vt Deus rationa-
liter potest de eodem peccato agere cum peccatore et eius amicitia me-
ritoque auertere, si tamen hoc cognoscat aliqua ratione ab ipso peccatore, verò
nullam nouam regardit ei peccato malitiam, ac proinde nec superadit
peccato rationem formalis offensae Dei, quae reuera est aliqua turpitudo et malitia
intrinsecae actioni peccaminosae aggrauans eam in ratione mali moralis, siue
intra eandem rationem, vt multi docent, siue in diuersa ratione, vt alij volunt, appel-
latur in solum nomine offensae Dei vt redditur quasi a malitia extrahi siue moralis
peccati, quae consistit in disconuenientia actus illius naturae rationali procedendo a extra
rectitudine quam peccatum habet cum Dei precepto et voluntate, per haec a.
non significamus rationem offensae Dei, quae est in peccato, abstrahere ab ordine disconu-
enientiae cum natura rationali, qa etiam offensa Dei in solum disconuenientiam
cum natura rationali, quam peccatum habet eo quod aliquo modo scienter sit factum
extra Dei preceptum aut voluntatem, vnde siue per possibile siue per impossibile
supponamus qd aliquis faciat aliquam actionem quam exercens cognoscat
eam esse extra Dei voluntatem et tamen probabiliter spernat ignorantiam
in vincibilem & recidat in eam inuenientem eum naturae rationali, sed vel inue-
nientem illi, vel abstrahentem a inuenientia et disconuenientia cum eadem
natura, facta operatione vel actu verò nullam habeat malitiam ex eo quod iudicaret
esse extra Dei voluntatem et per sequens nec est formaliter Dei offensa, atq;
ex his sit peccatum quoad rationem formalis offensae Dei pendere a cognitione
extra ~~[illegible]~~ peccatum cum Dei voluntate, et ista pma pars Antecedentis nra
probatio est etiam et per se satis clarum.

Iam vero 2da pars eiusdem Antecedentis quae est qd peccatum secundum

rationem

racem offensæ Dei limitet a cognitione versante circa Deum. Patet ergo ratione
quæ affert, non redundit gravitatem in sui offensam nisi mediante sua cogni-
tione & iuxta eius mensuram, ergo patet, certum est &c. ergo hoc conuenit eò ratione
offendi quò lenior & imperfectior fuerit cognitio qua eorum dignitas
& excellentia ab offendente cognoscitur, si quis e. offendat a puero, vel a semi=
amente, vel a semisopito, vel ab imperfecte aduertente. ex eorum horum enim
minor & offensa quam si offendat a viro sana mentis, perfecte vigilante &
aduertente, vnde etiam delicta a pueris commissa in foro exterior mitius
pununtur, quam delicta a viris perpetrata, nempe quia pueri ignorant, non
habere cognitionem preceptorum ac legum eiusdem perfectam sicut hoc cæteri,
idem patet ex eo quia vna & eadem actio diuina voluntati vt talis si procedat
ex perfecta cognitione eiusdem vt varietatis & Dei qui per illam offendit &
peccatum mortale, patet tunc eò solum peccatum veniale ratione imperfectionem
cognitionis & aduertentiæ, ex his igitur patet Deum non redundere in peccatis
gravitatem offensæ nisi mediante cognitione & ipsa mensura cognitio=
nis qua ipse Deus a peccante cognoscitur, cum ac huiusmodi cognitio semper sit
finita & limitata limitabit quantitatem offensæ in peccato existentem nec erit vin=
cuum offensa nisi finita & limitata.

Rident aliqui gravitatem offensæ inclusæ in peccato non respondere
cognitioni qua peccans Deum cognoscit, et e. quis cum maiore aduertentia
& deliberatione peccare venialiter v.g. furando manum levem vt vnum obolum,
eiusdem minore aduertentia & deliberatione, quæ tunc ad mortale sufficiat, peccare
mortaliter v.g. furando manum graveem vt decem aureos, hinc ac sequitur
offensæ Dei gravitatem non mensurari a cognitione versante circa Deum &
per sequens nec ab ea limitari.

Sed vtra hanc responsionem ergo ex eo quia quis potest peccare venia=
liter cum maiore aduertentia Dei & peccare mortaliter cum minore Dei
aduertentia, sequitur non quod gravitas offensæ Dei non respondeat cognitioni
Dei per se secundum se & abstrahendo a peccati mala, quod non vltrò concedimus,
cæterum quod gravitas offensæ Dei, respondeat cognitioni Dei ~~[illegible]~~ posita
identitate vel æqualitate mala, ita vt tunc gravius sit peccatum quo
maior vel perfectior & cognitio Dei prohibentis peccatum, nam furtum
eiusdem quantitatis levis v.g. obuli eò gravius & quo maior & Dei prohi=
bentis cognitio quò eò minus grave & quò minore aduertentia prohibitionis
Dei, similiter furtum eiusdem quantitatis gravis v.g. 100 aureorum eò
gravius & quò maior aut perfectior fuerit cognitio voluntatis Dei prohibentis
idem furtum eo levius & quo eadem cognitio & levior & remissior, ac proinde
verò gravitas offensæ Dei limitat ac mensurat cognitione Dei prohibentis
peccatum, ita vt intensiori & perfectiori cognitioni Dei, cæteris paribus proportio=
naliter respondeat gravitas offensæ Dei, ex hoc ergo sufficienter deducitur

et ideo

vt ratio, cognitionem, qua creatura Deum cognoscit, à poe ce principium offensæ non limitatæ e finitæ.

Sed ita ~~x~~ dicis: qa si peccatum e infinitum in raõe offensæ Dei, vel e finitum secundum entitatem, id e, manens ex partibus infinitis sive actu sive poia tm distinctis in concentibus e æqualibus vnicertæ ce modo quo infinitum exigit, vt explicant Philosophi, vel e infinitum secundum effectum, id e, quo n sit ce magis vel plectis in raõe offensæ Dei, sed neutrum dici pt & et. Maior stat, qa n pt assignari alia ratio infinitti pter illas duas. Minor pt: e ipse quod in ma. partem nonge de peccatum n sit infinitum secundum entitatem, qa entitas peccati sive actus mali v. g. odij Dei aut e indivisibilis, vt aliqui volunt, e sic nullas habebit partes entitativas, aut ha partes tm internas, id e. carent partibus externis id e opg probare, atqui in odio Dei e qd obiect alio peccati n potest ce plures partes intrinsecæ finitæ, cum sit actus voluntatis id e poia finita ac limitata, hic a. nullam nos fecimus mentionem de prude restituendis vel actus qui aliquo modo involuit in peccato, qa non malitiam cetialem peccati e raõem offensæ Dei volumus ponere in entitate libera actus positivi, modo supra explicato, qui tn malitia per prude offensæ Dei reponat in prude, facile etiam ipse pt ostendere neg illam ce infinitam secundum meas partes negativas. Sed ea, quæ minoris argti sup. facti pt: qa nullum e peccatum quod n sit ouis e ce aliud maius etiam in eadem id e peccati e in eadem raõe vel specie offensæ Dei, nullum e e. odium Dei quod n potest ce aliud maius sive perius eo p. fiat cum maiore cohibitione, cum maiore aversione Dei, e cum maiore voluntatis conatu, e sic de reliquis omb peccatis.

Tertio pt: qa si peccatum sit infinitum in raõe offensæ Dei, sequit oia peccata in raõe eiusdem offensæ Dei ce æqualia, sed hoc e falsum. Seq: ma: pt: qa si peccatum sit infinitum in raõe offensæ Dei n pt ce infinitum secundum entitatem, vt manifeste stat ex dictis, ac proinde erit infinitum secundum effectionem in genere offensæ Dei, cum a. infinito secundum effectionem n potest ce maius, vel effectus, si oia peccata in raõe offensæ Dei sint infinita sequit oia peccata ce inter se æqualia in raõe offensæ Dei, sicut oia, ~~ohi~~ opera in raõe ~~ceb~~ meriti et inter se æqualia, qa in eadem ratione oia et infinita. Minor ex iuri syllogismi supra facti nemo qd falsum sit oia peccata ce æqualia in raõe offensæ Dei multipliciter pt probari; primum a. pt, ex cõsequenti, nam blasphemia in Deum prolata, odium Dei exercitum, voluntas qua quis vellet deserere Deum si posset, aut in Dei contemptum e odium vellet retrahere oia peccata possibilia si poet, ex cõsequenti horum sequitur e gravior offensa Dei quam sit furtum simplex, mortaliter malum v. g. vix aureij, similiter si peccata eiusdem speciei omnia sint, inter se, ritium Dei intrinsecum cæteris partibus ex raõe sequitur e gravior offensa Dei quam pt odium Dei mere

interiorum,

interrum, furtum mille aureorum coetoris paribus gravior offensa Dei,
quam furtum unius aurei, blasphemia centies in dies laxetur simul prolata
e gravior Dei offensa, quam sit alia quae in unum tm prolata sit.

Denique eadem minor pbt. ea si oia peccata essent aequalia in ratione
offensae Dei, sequeretur Deum ex odio habere oia peccata, sed hoc est falsum, vt pbt
ex Proverb. 6. sex sunt quae odit Dns et septimum detestatur tria eius sc: eum qui se-
minat inter fres discordias. Sed ma: pbt: qd peccatum est aequale alteri in
ratione offensae Dei et peccatum est aequ. vtra Dei voluntatem, cum ratio offensae
Dei in hoc sistat qd sit vtra Dei voluntatem, quae a. aequ. sit vtra Dei volun-
tatem ea Deus aequ. odio habet, ac proinde si oia peccata sint aequalia in ratione
offensae Dei, sequitur Deum illa oia aequali odio prosequi, praeterea eadem minor
pbt. ex Scriptura multis in locis, et inquit ex illis, hi verbis aequalibus. jj.
praeterea qui me tradidit tibi maius peccatum habet, unde merito Salas tome
2. in jmem 2da disp. 5 sect. j. de fide ait esse n oia peccata esse aequalia,
vide eiusdem authorem vbi multa alia ex Scriptura ad idem affert.

Deinde pbet ~~hrum~~ loco cit. illegitimum esse de maioritate quam
aliqd peccatum habet respectu alterius n in ratione offensae Dei, sed in ratione mali-
tiae, quam habet prout opponunt virtuti vel rationi rationali.

Ad vtra ante responsionem ex dd. his absolute et simpliciter significat aliqd peccatum esse maius altero, atqui si oia peccata essent infinita,
per sequens aequa in ratione offensae Dei praetum peccatum non absolute et sim-
pliciter dici maius altero, qd inaequalitas malitiae moralis finitae, respiciens
in peccatis n attenderet, sed oia peccata absolute et simpliciter dicerentur
esse aequalia, neque etiam ois bonis operibus licet habent dignitatem a inaequalem
rationem meriti, et aequalem ab obiecto honesto, dicunt tn esse aequales in ratione
meriti sive valoris et dignitatis, eo qd singula habent dignitatem infinitam
a pretio Verbi infinite digni.

Denique eadem minor pbt. qd si oia peccata essent aequalia in ratione
offensae Dei sequeretur oia peccata aequaliter puniri in inferno, qd singu-
la peccata qd infinitatem offensae Dei mereretur, quantum est ex se, poe-
nam infinitam, cum a. poena infinita sit impossibilis sequeretur tantum
dem poenae, vt ratio iustitiae vindicativae seruetur, infligi qd singula pec-
cata, qd est vtra illa sacra vera Luca 20 qui accipient damnationem ma-
iorem, et vtra illam Matth. 10. Amen dico vobis tolerabilius erit terrae Sodoma-
rum et Gomorrheorum in die iudicij quam in ciuitate, et vtra illa Matth. 11.
Verumtamen dico vobis Tiro et Sidoni remissius erit in die iudicij quam vobis
Corozain et Bethsaida.

Quia ergo in Deiri sect. ea forma ratio qua responsum praecedenti,
nimirum qd his vera aetate et cum illegitimum solum de poena et culpa peccatis
secundum se esse et vtranam rationem aequalem esse quatenus habent malitiam

mortalem

moralem, verum cum Chrys locis allegatis absolute & simpliciter loquatur
ais manifeste significet simpliciter & absolute unum peccatum magis punii
quam alterum, non est illud prout sentit hoc responsio.

Minor quam iam plurimis probavimus poetetiam confirmari ex P. P.
quos videre è apud Salas loco citt.

Obiciles jmo: Patres & multi Theologi ex infinitate peccati inferre
runt fuisse necessariam Dei incarnacem ad satisfaciendum pro nostris
peccatis mortalibus, atqui si peccatum mortale non est infinitum simpliciter
saltem in ratione offensae Dei non poet illud inferre, qa nra bona opera
poet tm crescere, ibi rate & bonitatis & procedere ad tantam gratiam ut sint
digna satisfactio pro peccatis.

R. Licet Patres & multos Theologos ex infinitate peccati colligere
necessitatem incarnacis ad dignae satisfaciendum pro peccato, illi tm non sit
illigendi de peccati infinitate simpliciter & absoluta, sed de peccati infini=
tate secundum quid sive desumpta ex infinita dignitate Dei & deg solitate
ipsig peccantis, ut sapite sequenti explicabitur.

Obiciet dos: quanto magis una prona excedit alteram tanto magis pri=
oris prona offensa excedit offensam posterioris, ad Deum & infinite excedit
pronam creatam & offensa Dei infinite excedit offensam prona creatae
& per sequens peccatum ad offensa Dei erit infinitum sin rate offensae Dei.

R. jmo calculacem illam non esse tonam, qa aliqum probaret etiam
aliqd qd & falsum apud oes, siquidem probaret peccatum veniale, cui eadem
calculac ut ag applicari, ut stat, in rate offensae Dei ge non modo graue sed
etiam infinite graue & infinitum, & per sequens non est peccatum leue aut
veniale, sed mortale, eo qd in rate offensae Dei haberet gravitatem & infini=
tatem & rate huiusmodi infinitatis est aequale cuicunq peccato mortali, &
per sequens mortale, cuius rao sequae consistit in gravitate offensae Dei.

Dices: calculacem illam non poe applicari peccato veniali, qa peccati
veniale non poe offensa Dei cum sit tm praeter Dei praeceptum aut voluntatem, non
stra illam!

R. Pius pontifex vult non fieri peccatum veniale, ut sit, ex eo qd illud in pur=
gatorio aunit poenis exquisitissimis, & ex eo qd, & stra non nam rectam raocem,
Dei Vicario, dictantem peccatum veniale esse malum & fugiendum, qd per se
quens peccatum veniale vere & stra Dei voluntatem non quidem graviter
sed leviter, & ideo & offensa Dei non gravis sed levis. Vide Vasquez in jmam
2da disp. 143 cap. 3 ubi, cum alis recte probat peccatum veniale non esse
contra sed etiam stra praeceptum & legem praeceptam, cum recta ratio dictet peccatum
veniale esse malum & intrinsece, & praeceptum Dei vig: de non furando prohibeat
non modo furtum graue sed etiam leue.

Deinde stat praetam calculacem non esse bonam, qa alias similis

modo

modo probari posset actum amoris versantem circa Deum esse infinite efficacem saltem physice loquendo, sic s. liceret arguere: quanto magis obiectum bonum excedit alterum obiectum similiter bonum tanto magis amor prioris obiecti excedit amorem posterioris, sed obiectum infinite bonum nunc. increatum quod est Deus infinite excedit obiectum bonum creatum & amor Dei infinite excedit amorem boni creati, et per sequens amor Dei erit infinite efficax. Quod si ideo disparem rationem peccati et actus amoris versandi circa Deum, eo quod peccatum crescit ex ~~minori~~ vilitate peccantis et dignitate ipsius Dei offensi, actus a. amoris cum sit Deo debitus, non crescit in ratione obsequij licet fiat in Deum. Contra, quod vero actus charitatis secundum suam affectionem physicam crescit ex eo quod fiat in Deum infinitum, sicut peccatum crescit ex eo quod sit in Deum infinitum & si peccatum tm ex hoc capite crescit supra offensam personae creatae quantum Deus crescit supra personam creatam, etiam ac similem rationem amor boni increati tm secundum suam affectionem physicam crescit supra amorem boni creati quantum bonum increatum crescit supra bonum creatum, ac proinde amor boni increati habebit affectionem physicam infinitam.

Iam vero pro sequenti responsione ad obiectionem supra factam advertendum est duplicem esse affectionem cognitionis, alteram actualem alteram accidentalem, affectio actualis cognitionis consistit in hoc quod cognitio sit talis obiecti repraesentati, vt Dei v.g: hoc est, affectio accidentalis cognitionis est qualex altera in quo ita est quod obiectum ex parte rei per cognitionem magis distincte cognoscat, altera ita est ja ipsa cognitionis intensione, fieri s. ut, vt in sententia supponimus, quod obiectum secundum vnam et eandem rationem indivisibilem modo remissa modo intensiore cognitione apprehendatur, ex his a. patet quod vna cognitio supra alteram ut est duplicitet semper secundum affectionem actualem et secundum affectionem accidentalem, his premissis. Ad 2do, obiectioni directe respondendo ma: illam: quanto magis persona excedit quanto tanto magis offensa prioris personae excedit offensam posterioris, si quanto magis persona excedit personam tanto etiam magis cognitio prioris secundum affectionem accidentalem, dico accidentalem, quia proportionalis excessus cognitionis secundum actualem cognitionem semper est minor cum excessu personae offensae excedat cognitionem ~~affectionis~~ posterioris transeat maior, tm nunc nego ma; et ad instantiam. Petrus v.g: in re levissima scienter infamat Regem, Paulus advertenter occidit hominem plebeium, in hoc casu Regis offensi persona per iniuriam infamatam levissimam excedit personam hominis plebei occisi, ~~et~~ tm tm offensa Regis excedit offensam hominis plebei quantum illius persona personam huius excedit, imo eadem offensa plebei multum excedit offensam Regis, similiter si quis commisisset vel per motum secundo primum nunc inscite deliberatum vi nobili infamat

stumeliam

numerum, alter vero scientes & affectu deliberato viro ignobili infert
injuriam eg. gravem, maior est offensa, ipsa ignobilis quam ipsa no-
bilis, qa a majori ipsa nobilis excellat ignobilem, ratio a. cur in his & simili-
bus casibus, ut tm offensa excedat offensam quantum una ipsa offensa
excedit alteram, & qa n tantum cognitio unius ipsa excessit cognitionem
alterius, cum e. offensa & eius gravitas dependeat n solum a ipsa offensa
vel a affectione actuali cognitionis, sed etiam a affectione actuali eiusdem
cognitionis, hinc orit qd si ipsa ~~reperet~~ erat prioram vel totius actualis affectio
cognitionis supra affectionem actualem alterius crescat, n a. cognitio unius
ipsa crescat secundum affectionem accidentalem, vel crescat, sed n eodem
modo ~~no~~ ipsa crescit supra ipsam, ipsamque capit affectio actualis cognitionis
supra actualem affectionem alterius, qa licet inferre eadem ratione unam
offensam crescere ~~ergam~~ supra alteram, neq e. eiusdem immediatam
unius offensa aequaliter secundum affectionem suam licet accidentalem
crescit ~~supra~~ affectionem primaria immediata alterius offensa, variato
a. crescitur ab primaria immediata supra alteram necessario etiam variat
excessus huius affectus supra alterum, ex his a. patet offensam Dei neq crescere
neq posse crescere infinite supra creaturae offensam, qa adhoc esset necessarium
ut cognitio dei ac eius offensam requisita etiam secundum affectionem accidentalem
infinite crescerent supra creaturae cognitionem.

Dicis principium immediatum offensae Dei esse etiam ipse Deus
secundum suam infinitatem & ut coniunctae offensa divina gravitatem
infinitam, qa n de unde huiusmodi gravitas limitetur, sed ~~ab~~ in quo solo
fundet se difficultas, ita qa si per impossibile Deus esset finitus & quis cum ea-
dem cognitione Dei infinita quam nunc habet peccaret in Deum v. g. idem
~~dicendo~~ tunc odium illud n esset adeo grave atq nunc e. & ignum esse Deum
immediate secundum se. & per sequens independenter a sui cognitione
refundere in eum suam rationem & gravitatem offensae. Confirmat quia en
hic si quis homo alterius injuria afficiat per errorem invincibilem
putans illum esse Regem, talis offensa e. insulto minor est quam sit offensa Regis,
imo ne maior quam sit offensa plebei, & ideo nec illa ipsa offensa, ut pro
eadem offensa maiorem satisfactionem quam detetur per offensa plebei, exigere.

Respondeo ergo odium illud Dei in illo casu tantam malitiam mora-
lem habiturum quantam nunc habet, cum e. malitia n coniuncta nisi media
cognitione, qa tunc apprehenderetur ex parte obiecti tanta inocentia quanta
nunc apprehenditur, ideo tunc in odio Dei esset eadem malitia, adeo tm qd in
illo casu odium Dei n esset eg grave in ratione offensae Dei atq nunc e. ar-
gent e. offensam esse quam compositum ex actione offendente, ex cognitione
ipsa offensa & ex ipsa ipsa offensa secundum se sumpta tangeam
ex duabus formis partialibus, & qd in casu proposito dignitas & authoritas

Dei offeri

Dei offensa n̄ est tanta atq nunc est, tigit eadem nunc est finita, ideo etiam
tunc odium illud Dei n̄ est tantum in ratione offensae atq nunc est finitum.

Verum ntra hanc responsionem quatenus asserit personam offensae
esse ~~factam mt~~ partem intrinsecam et componentem ipsius personae, et per consequens Deum esse partem intrinsecam et componentem offensae Dei, et ga hinc sequitur Deum esse partem intrinsecam peccati mortalis, siquidem ntra est extra multorum peccatorum mortalium vinculum, secundum Authores eiusdem responsionis, videlicet in hoc qd illa sit ntra Dei voluntatem et praeceptum et per consequens qd sit offensa Dei, hoc ne videt ntra eorum sententiam, neq ne Deus qui est res omnium optima et infinitum bonum videlicet poterit esse pars intrinseca et quidem totalis constituens et componens malorum omnium pessimum, nimirum peccatum mortale; deinde ntra eandem responsionem ergo si quis de facto periuret putans per errorem inuincibilem Deum esse finitum, vere huiusmodi periurium n̄ dicet esse solum injuria ~~vel~~ offensa Dei infiniti, id est scienter esse factum ntra voluntatem Dei infiniti, et ideo aduersarij cohaerenter ad sua principia negabunt illud esse peccatum mortale. Et peccatum illud periurij n̄ componet ex Deo secundum se, ga alioquin haberet infinitatem, licet n̄ simpliciter qd limitatam cognitionis, sicut de facto periurium scienter factum cum cognitione Dei infiniti habet rationem offensae infinitae n̄ simpliciter sed tm secundum quid qd limitatam eiusdem cognitionis, Ibidem ntra eandem responsionem ergo licet ratio malitiae offensae Dei consistat in hoc qd Deus potest rationabiliter se auertere a peccatore, ga peccatum, licet hoc nis factum cum ignorantia aut inaduertentia Dei inuincibili ratio tm totalis offensae Dei consistit in ntrarietate ntra actionis ad Dei voluntatem aut praeceptum prioribus liberum, vt etiam supra insinuauimus, sed in casu supra posito odium Dei finiti elicitum cognitione Dei infiniti vere huiusmodi odium haberet liberam ntrarietatem ad voluntatem Dei infiniti licet in se impossibile et illud odium Dei ~~finiti~~ errorem inuincibilem haberet totam illam gravitatem in ratione offensae quam nunc habet. Minor n̄ indiget probatione. Maior, quae pattum admittitur a Theologis, et patet ex dictis pbt: ga ga ratione totalis offensae Dei meremur poenam et vituperium et ratio totalis offensae Dei est aliquid liberum, se nihil aliud liberum qd assignari qd illa sit nisi pacta libera ntrarietas et ex ea nemo pbt eadem maior: ga totalis offensa Dei infiniti consistit in inconuenientia quam ntra actio habet cum ratione rationali eo qd eadem actio est scienter facta ntra Dei infiniti voluntatem, sed hoc totum habetur odium Dei finiti qd est elicitum cum cognitione Dei infiniti et odium illud est totalis offensa Dei infiniti, nec haberet totam gravitatem offensae quam de facto habet peccatum factum cum cognitione Dei infiniti. Minor pbt. Maior pbt: ga si quis faceret aliquam operationem quam ipse inuinciliter putaret esse conuenientem sua nda ratione,

sive qd deum

nec, si idem putaret illam esse nobis licitam et honestam et simul esse contrariam
divinae voluntati vere is non peccaret et re ipsa non offenderet Deum, quia Deus non fit
offendi actione honesta, sed signum et ratione formali offensae Dei sistere in disconvenientia quam nra actio habet cum nata rationali ex eo quod eadem actio secundum
facta sit contra Dei voluntatem aut iussum. Ans. e. huiusmodi antinomatis patet: quia qui
in dicto casu faceret operationem quam putaret esse nequaquam convenientem nrae nae rationali et
contrariam divinae voluntati bene operaretur et faceret actionem honestam
et virtutis, nequaquam operaretur; cuta regulam vera rationis dictantis faciendas
et operationes conformes propriae nae rationali, in quo consistit honestas operationis et
ille non peccaret, quare licet non peccaret suam operationem displicere Deo, et tu illa
Deo re ipsa displicaret, quia Deo non fit displicere actio honesta vel actus virtutis.
Dem. Ans patet: quia proxima regula moralis bonitatis et malitiae nostrarum
actionum est dictamen rationis, et ita ex capite si quis mentiretur aut fornicaret
v.g. inuncibiliter existimans id esse disconveniens propriae nae rationali et
Deo illicitum, et invincibiliter existimans esse extreme secundum aut voluntati
Dei ille vere peccaret, quia hoc peccat quotiescunque facit aliquid de quo judicat
esse sibi illicitum ratione, et idem est disconveniens propriae nae rationali et similiter quotiescunque non facit operationem quam tenet esse licitam sive conformem
propriae nae rationali bene operatur, et per consequens re ipsa non offendit Deum,
licet simul eandem operationem invincibiliter existimet esse contrariam Dei
voluntati et illa Deum offendi.

Demum maior illa, nempe quod totalis offensa Dei infinita consistat
in disconvenientia actionis cum nata rationali quam habet peccatum ex eo quod
contra Dei voluntatem, patet: quia si ut impossibile est etiamsi alter Deus non esset ens
ab eo creari qui nobis perferret aliquid contrarium voluntati huius Dei qui nunc est, tunc executio decreti ab illo Deo nobis facti quamvis esset contraria voluntati huius
Dei qui nunc est, id tu esset peccatum, neque alia de causa non esset huiusmodi, nisi quia
non haberet disconvenientiam cum nra nata rationali etiamsi ex eo esset contraria
voluntati huius Dei qui nunc est, neque ex alia ratione huius rei sit quaerendi et rationem offensae Dei consistit in disconvenientia quam actionis libera habet cum nra
nata rationali ex eo quod eadem petrocet contra Dei voluntatem. Ans. quo ad id
quod sit difficultatem patet: quia operatio illa contraria voluntati huius Dei vere haberet rationem quae dicit operatio facta contra Dei voluntatem et mala
sive peccaminosa non esset illa nisi disconvenientia cum nra nata rationali
etiam ex contrarietate cum Dei voluntate.

Respondendum est igitur ad instantiam supra facta negando tres ad probationem negat. Ans. et dicit quod in illo casu invincibiliter esset peccatum. Nisi odii in ratione offensae
Dei quantum nunc de facto est odium Dei in eadem ratione, quia si esset esset ab
eadem regula proxima nostrarum actionum nempe ab eodem dictamine
rationis et ab eadem cognitione qua nunc est, et per consequens omnem illam in ratione

offensae

offensa Dei est aequale uno Deo, ergo nunc e, sicut est eidem Dio aequale,
in ratione malitiae, e e. par ratio, et stat ex dictis. Ad firmacion in ante ce-
dentis obiectionis 2.3. si quis dehonorat personam plebeam putans inuenig-
biliter illam ee Regem, nunc dehonorato illa certidem affectiue tanta in ratione
offensae quanta est veri Regis dehonorato effectiue. tn e a parte rei, et est
tanta in ratione offensae, sed vere non ille plebeius n tn illa dehonoratione rena-
neret dehonorato quantum remaneret Rex, e ideo quamuis Deus puniret
illum peccatum quantum puniret veri Regis dehonoratorem eodem Deus regiciat
eximum e affectum, persona tn plebeia n potest exigere pro illa offensa nisi
facta tantam satisfactionem quantam posset exigere pro dehonorato
recenti scienter facta, sicuti nec is qui furat 100 putans se furari 1000
tenet restituere 1000 sed 100, sed licet persona damnificata affectiue ablata
sint 1000. effectiue tn n 1000 sed 100 tn ablata et, sed satisfaciendum a.
n iniuriatur, qui detrimenti voluerit alteri facere, non compensan-
dum e id si fecerit, unde etiam magistratus qui in furtis crimi-
nibus n attendit gravitatem actionis interna sed tn externa, dic-
tum crimen puniret n ut regia persona sed ut plebeia iniuria vel dehonorato.

Quaes de nig: gravitas offensae ex incremento dignitatis
e excellentia personae offensae etiam n crescente cognitione, crescit per
partes aequales vel certe saltem imaginariae. E offensa Dei est infinito
dignitatis Mg incremento supra personam creatam crescit ang n ne-
supra offensam personae creatae, e per sequens peccatum in ratione offen-
sae Dei e infinitum. Dnc g: ult. Bis pbt: 1 si duo Angeli v.g. cognis-
tione aequali cognoti offendantur ab hoc. e 2do Angelus sit primo
dignior v.g. per tres gradus, tunc offensa 2di Angeli excedit offen-
sam primi aliquo certo excessu v.g. uno gradu. 2 si offendatur 3ty
Angelo 2do dignior per tres gradus licet sit cognito cognitione quoad
affectionem pari in tali integrionis e distinctionis ordo aequali cog-
nitioni 2di Angeli, offensa hujus Angeli erit gravior offensa primi
Angeli per duos gradus, sed n e recedere ex ang dignitatis personae 2di An-
geli per tres gradus supra primum potest refundere in offensam eius-
dem 2di Angeli excessum gravitatis ut v.g. e excessu dignitatis
3ty Angeli per 5 gradus supra primum n potest refundere in offensa
3ty Angeli excessum gravitatis ut duo. similiter poterit poni 4tus
e quintus Angelus, e sic deinceps in infinitum, ita ut inter quoslibet
Angelos immediatos sit differentia trium graduum in affectione,
offensa a cuiuslibet illorum facta cum cognitione aequali cognitioni
primi e 2di Angeli superabit offensam primi per gradus e d alures quo
magis Angelus offensa distabit a primo e vere gravitas offensae ex incre-
mento dignitatis personae offensae etiam n crescente cognitione crescit per
partes

partes aequales vni certae?

Ad negando Ans, ad probacem nego offensam 3ty Angeli esse maiorem offensa jmi per duos gradus, rab ejga excessus dignitatis 3ty Angeli supra dignitatem primi ing effectus cognoscere per aequalem cognitionem, quam excessus 2di supra primum, cum e. ad obtu effectus aq clare & distinct cognoscendum, atq cognoscit obtu ing effectus, regulatur maior attentio [illegible] sive cognitio 3tii effectior quoad intentionem vel adstrictionem, si 3tius Angelus secundum eam effectionem crescat supra 2dum, ille cognitio & crescat supra effectionem cognitionis 2di Angeli, sequitur in casu proposito ming efficate cognoscit 3tium Angelum & eius excessum supra 2dum, quem cognoscatur 2dus Angelus & eius excessus supra primum, & sic de coeteris, ac proinde licet offensa 2di Angeli crescat supra offensam primi Angeli per vnum gradum vt suppono, in tamen per vnum gradum sic per minus offensa 3tii Angeli crescet supra offensam 2dii, sic proportionaliter de ceteris de reliquis dicendum e. ex quo patet ex facta supputatione eiusdem vel aequalis cognitionis, licet supponatur crescere dignitas ejusdem offensae, in tn eius offensa crescit arithmetice vel per partes aequales vni certae, sed geometrice, sive per partes proportionales minores ac minores in infinitum, quae des poat sbinari intra certos fines ac terminos, & ideo non sequitur offensam Dei esse infinitam simpliciter sed tn secundum quid vel comparative respecta offensae personae creatae, ita vt licet offensa Dei sit in se finita, nihilominus sit maior qualibet offensa personae creatae, nec at vlla offensa vllis personae creatae adaequari possit.

Obiices 3tio: peccatum mortale meretur carentiam vnionis hypostaticae & meretur poenam infinitam, ga sicut vnio hypostatica e bonum infinitum, ita necesse e eius carentiam esse infinitum malum & peccatum mortale e infinitum. Primum Ans pbt: ga cum peccatum mortale sit inconjugabile cum vnione hypostatica sequitur eum qui e in peccato mortale esse indignum vnione hypostatica, sterca cum peccatum mortale meretur carentiam gratiae multo magis meretur carentiam vnionis hypostaticae. neq responderi sit tn dari in peccatore carentiam aut privationem debitae vnionis eo ipso creaturae non sit debita vnio hypostatica, neq carentia sit nisi rei debitae. nam fingi it casus in quo ex promissione Dei peccatori sit debita vnio hypostatica, atq in hoc saltem casu procedit obiectio.

Primo obiectionem etiam ea applicari peccato venniali cum e. peccatum veniale sit inconjugabile cum vnione hypostatica, vt infra videbimus, sequitur eum qui e in peccato veniali esse indignum vnione hypostatica, & sequentur authores huiusmodi obiectionis tenentur

recedere peccatum veniale meveri carentiam unionis hypostaticae, et quum
peccatum veniale, sit infinitum, id fit, ut falsum reputetur ab omnibus.

Jam vero pro ea responsione supponendum est poenam esse institutam et ordinatam ad deterrendum homines a criminibus et peccatis, ac prohibere eum negato bonum, id est idem ac non a crimine nocenga habituri, non potest nos deterrere a crimine, eo quod non habet rationem mali, ut per se, sit, nec habet rationem poenae, quis se abstineat a peccato ob negationem boni id nullo modo agere potest? hinc a. stat negationem unionis hypostaticae nec promissae nec illa ratio debitae, vel quam etiam secluso peccato non esset homo recepturus habet rationem, poenae respectu peccati, ut igit negatio unionis hypostaticae haberet rationem poenae peccati, deberet habere rationem privationis et ipsa unio deberet esse aliquo modo debita, ut ex promissione, tunc esset privatio eiusdem unionis haberet rationem mali et posset deterrere hominem a peccato, cum a. de facto nullo modo peccatori sit debita unio hypostatica neq carentia, vel negatio talis unionis de facto habet rationem poenae peccati, quare quod unio hypostatica non sit ei homi debita nisi per accidens ut ex promissione divina homi facta per accidens, ita etiam carentia unionis hypostaticae solum per accidens sit ei poena peccati. his suppositis.

Ad 1do. ex dictis ~~patet~~ illegit de facto secluso promissione unionis hypostaticae sic nulla ratio procedit, ut stat ex suppositis, vel illegitur supposita divina promissione unionis hypostaticae et tunc sic respondendum: carentia unionis hypostaticae vel habet rationem mali finiti et sic transeat finis et negat neg: vel habet rationem mali infiniti et tunc distinguitur. his, peccatum directe et per se meretur carentiam unionis hypostaticae, neg, meretur illam per accidens quatenus per se meretur gratiae privationem cum qua necessario sit nota negatio unionis hypostaticae quae negatio per accidens habet rationem privationis et mali neg. his; ad 2dam rationem antecedentis distinguo sequens, ex eo vero quod peccatum mortale per accidens meretur carentiam unionis hypostaticae, licet Deus caret carentiam esse malum infinitum, non licet inferre peccatum mortale esse infinitum, ratio est, quia poena per accidens debita criminis, sit per abstractionem superare eius gravitatem, sit quia si quis commisit crimen vel delictum cui carcer diuturnus tanquam poena adaequata debeatur ex lege et detinetur ex tali carcere iactura rerum suorum bonorum et famae passurus ita ob quod v.g. detentus in carcere non potest servare res suas nec protectio uxoris et filiarum profecto huiusmodi poena suae huiusmodi gravissima detrimenta per accidens inexsa cum poena delicto per se debita et statuta excedunt gravitatem patrati delicti, verum solus carcer, ut suspicamur, illa adaequet, non tu non reputatur inconveniens, ex his a. stat ex poena per accidens debita non posse colligi gravitatem

criminis

criminis vel peccati, sed tm ex poena per se debita vel constituta, saltem a Deo, vnde sequenter si supponatur carentiam visionis hy intuitiua debita ex promissione, ec malum infinitum, negamus illam potuisse arcte constitui a Deo pro poena peccati.

Obycies 2do: peccatum mortale meretur priuacoem omnium bonorum possibilium, sed bona possibilia sunt infinita, saltem in categorematice, & peccatum e infinitum in raoe demeriti e per sequens etiam in raoe offensae Dei.

R negando ma: primo q. n meretur priuacoem bonorum omnium collectiue, cum q. hoc n potest habere ota bona possibilia collectiue, neq potuit illam constituere pro poena peccati neq peccatum potuit illam mereri, rursum peccatum n meretur priuacoem bonorum omnium distributiue e in particulari, ga cum hoc etiam secluso peccato n cet habitura habet bonum in particulari, neq per peccatum potuit mereri priuacoem cuiuscunq boni in particulari tanquam poenam, sicut nec Deus in poenam peccati statuit priuacoem cuiuscunq boni in particulari, verum e tm qd peccatum aliquo modo sive indirecte e per accidens meretur priuacoem boni a se possessi vel possidendi, nempe quatenus meretur priuacoem gratiae e amicitiae diuinae.

Obycies 3tio: Deus infinite odit peccatum sive qd idem e peccatum infinite Deo displicet & peccatum hb infinitam gravitatem. Ans e pro ex tertio contra recepta. Conseq: n infertur, probatio.

R Dicit aliqui quando dicitur Deus infinite odit peccatum vel peccatum infinite Deo displicet sensum e qd peccatum Deo placeat

Sed ztra hanc responsionem e, ga propositiones illae significant e explicant vt ptt ex istis verbis positiuam Dei displicentiam de peccato e, quum positiuum Deo displicentiam peccatum prosequitur, quare n sufficenter eliguntur e sola negaoe complacentiae Dei in peccato.

Responcetur e igitur per huiusmodi propositiones Deus infinite odit peccatum, peccatum infinite Deo displicet n poe significare qd Deus de ~~est~~ peccato infinite in he e intrinsece vt tribuitur, ga Deus, vt de capax talis affectus, vt per se stat, per illes igitur propositiones tm significatur Deum actu infinito odisse peccatum vel peccatorem, sicut e. amare e velle bonum sta e odisse e velle malum, cum a. Deus n potest sta infinite odisse peccatum vt qa ipsum velit peccatori infinitum malum, cum huiusmodi malum sit impossibile, sequitur Deum sta solum infinite odisse peccatum vt qa ipsum actu infinito velit peccatori malum finitum, quia a omnium etiam actu infinito odit peccatum veniale, n tm hoc qa huiusmodi peccatum vult malum infinitum, atq ex his ptt odium Dei omnis peccatum habere eadem infinitatem ex parte actus n tm ex parte obj.

Obycies 4to:

Obiecies 6to: peccati odibilitas superat amabilitatem cuiuscunq rei
creatæ & peccati odibilitas est infinita, cum sit, potest a deo fieri creatura
magis ac magis amabilis in infinitum, si peccati odibilitas superat amabi-
litatem cuiuscunq creaturæ, odibilis necesse est eandem odibilitatem esse
infinitam, & per sequens peccatum esse infinitum in ratione mali, & vel offen-
sa Dei. Ans. a. pbo. qa peccatum qa nullam ob rem licite committi potest & pec-
cati odibilitas superat amabilitatem cuiuscunq rei creatæ.

Ex hoc argumento n sequitur. qa probat etiam peccatum veniale habere
infinitam gravitatem, hoc a. pbo qa neq peccatum veniale, qa vllam rem
licite committi ac per sequens eiusdem peccati odibilitas superabit amabi-
litatem cuiuslibet rei creatæ & erit infinita, vnde peccatum veniale
habebit gravitatem infinitam. Ex eo directe distinguendo Ans. peccati
odibilitas superat amabilitatem cuiuscunq rei creatæ, respectu vt
n potest peccatum prudenter ac licite ordinari ad secundum vllam rei creatæ
bonitatem, neq hoc verificatur solum de peccato mortali sed etiam de
veniali, peccati odibilitas superat amabilitatem cuiuscunq rei creatæ
vt ratio malitiæ siue offensæ Dei inclusæ in peccato veniali est maior
quam bonitas cuiuscunq rei creatæ, nego Ans. & seq: neq ex eo qa peccati
neq licite ordinari ad secundum vllam rei creatæ licet inferre maiorem
esse malitiam vel offensam Dei inclusam in peccato quam sit bonitas vllius
rei creatæ, qa alias sequeretur etiam maiorem esse malitiam peccati venialis
vel rationem offensæ Dei in illo inclusam quam sit bonitas omnium hypo-
thetice, qa peccatum veniale n potest licite ordinari ad secundum omnium
hypothetice, imo si modus ille argumentandi valeret sequeretur etiam
esse maiorem malitiam & Dei offensam inclusam in peccato veniali
quam sit bonitas ipsius Dei. pbo. qa sic poterit argumentari:
neq qa secundum ipsius Dei licitum est committere peccatum veniale. & ma-
ior est malitia & ratio offensæ inclusa in peccato veniali quam sit
bonitas Dei, sicut igitur aliquis negabunt seq, ita & nos illam negamus
cum similis argum applicatur peccato mortali, qa dicit peccatum n potest
ordinari in secundum vllius rei creatæ n orit ex eo qa peccati malitia
superet bonitatem cuiuscunq rei creatæ, neq ex eo qa peccatum est
sc. qa malum morale, & per sequens n est prudenter vel licite eligi
qa vllum bonum, iuxta illud vulgatissimum: non sunt faciendæ
mala vt veniant bona, ratio a huius rei est qa vnum bonum potest fieri
prudenter & licite peccatum, iam ex ipso n sequitur peccatum, qa de ratione
intrinseca peccati est vt quod sit ordo illicitum & extra prudentiam.

Obiecies 7mo: peccatum quantum est ex parte sua destruit
Deum & est infinitum gravitatem. Consequ. n videtur indigere probatione
si verum sit Ans, hoc a. pbo. qa peccatum quantum est ex se ~~destruit~~ tribuat

Deum

Deum cum sit eiq voluntati contrarium unde Paulus ad Ephesios ait:
nolite contristare Spiritum Sanctum Dei, et in aliis Scripturae locis dicit
Deum exacerbari, exasperari &c. & peccatum quantum de ex se auferit
Deo beatitudinem eam quae in compatibilis tristitia, et per sequens au-
fert Deo ipsum de Dei id est de abq beatitudine. & peccatum quan-
tum de ex se destruit Deum.

R. imo Ans si virtute illigat de falsum, sit ga plurima et pec-
cata quae neq quantum de ex se destruunt Deum, siquidem neq effective
neq affective illum destruunt, tam. e. peccatum quantum diceretur
effective quantum de ex se destruere Deum, quando ex peccato existima-
ret peccator sequi destructionem Dei vel periculum talis destructio-
nis et nihilominus peccaret, quamvis a. potest quis per errorem et ignoran-
tiam et vade extraordinaria existimare peccatum trahere secum
Dei destructionem vel eiq periculum, contingere tamen haec eiusmodi, per errorem.
falsum de de peccatum virtute loquendo quantum de ex se effective Deum
destruat, verum neq virtute loquendo peccatum affective Deum
destruat sit ga id de peccatum mortale stinet talem affectum des-
truendi Deum vel aliquid Deo intrinsecum, imo contingere euenit contra-
rium, quamvis a. peccans maaliter ut plurimum existimet se quan-
tum de ex parte peccati contristare Deum licet hoc id intendat directe,
intentum sit Deo per ignorantiam vel inadvertentiam invincibilem
nihil cogitans de Deo peccat mortaliter, ut in Essentia supponimus
et probabimus in tractatu de poenitentia, ac proinde bene peccator
nullo modo neq affective neq effective, explicite vel implicite, scienS
aut volens Deum contristat aut destruit. cum igitur peccatum interdum
neq quantum de ex se Deum ulla ratione destruat istud Ans objectionis
de falsum id illigat de di peccato mortali verum ga sit de peccatum
affective vel etiam effective quantum de ex se Deum destruens, ideo
alia etiam responsio adhibenda est. R. igitur 2do transeat illud Ans
peccatum quantum de ex se de inde nego neq: nempe de inde sequi
peccatum habere infinitam gravitatem, ratione, quia etiamsi voluntas
Dei peccat ferat sin destructionem Dei tanquam in obiectum, ga tamen eadem
Dei destructio de Deus ipse id proponit voluntati nisi per cognitionem
limitatam et finitam, ideo Deus per peccatum offensi id refundit in
illum nisi gravitatem offensae finitam ac limitatam, ut patet ex dictis
ato hac etiamsi ratio cum si quis per errorem et ignorantiam faciat ali-
quid unde falso secuturam Dei destructionem existimet, nihilominus
tale peccatum habet infinitam gravitatem offensae sed finitam.

ex dictis a. inferri sit neq peccatum de principes hebreorum
commiserunt occidendo Christum fuisse in finitum. fuit quidem gravissimum

supra.

supra quam dici potest cum fuerit Deicidium, quamvis e. hebraei ignorarent Christum esse Deum, ut constat ex illis verbis Pauli, ad Corinth. si e. cognouissent nunquam Dominum gloriae crucifixissent, et ex illis Petri Act. 3. scio quia per ignorantiam fecistis sicut principes vestri, et ex illis Christi verbis Pater ignosce illis quia nesciunt etc. verum quia haec ignorantia fuit vincibilis et quasi affectata, ut docet S. Thomas in hac 3 parte q. 47 art. 5 et Caietanus ibidem, quatenus ex Christi miraculis et doctrina potuerunt inquirere de veritate diuinitatis Christi fatentis se esse Deum et noluerunt, ideo occidendo Christum peccarunt peccato Deicidij. unde S. Thomas ibidem ad 3tium asserit Iudaeos peccasse tanquam crucifixores non solum hominis Christi sed etiam Dei, atque hoc peccatum fuit eiusdem rationis cum peccato quod commisisset si Christum occidissent aperte cognoscentes ipsum esse Deum, neque e. ignorantia vincibilis variat esse etiam peccati, ut patet ex eo quod si quis per ignorantiam vel inaduertentiam vincibilem occidat hominem nihilominus peccat peccato homicidij licet non adeo graui, quamuis igitur primores hebraeorum occidendo Christum commiserint Deicidium et destruxerint compositum ex Anima et corpore Christi, et per consequens eius humanitatem et unionem hypostaticam humanitatis Christi ad Verbum diuinum, quae omnia erant infiniti valoris, huiusmodi tamen peccatum non habuit infinitam grauitatem sed finitam propter finitam Dei cognitionem quam habebant ydem principes hebraeorum occidentes. de his asserimus quod commiserint peccatum Deicidij, quia reliqui minores fortasse non peccarunt simili peccato eo quod fuerint decepti a primatibus, ut testatur Diuus Thomas loco citato.

Denique ex supradictis inferri potest ut peccatum licet per ipsum auertamur a Deo tanquam a legislatore, eo quod per peccatum frangamus Dei preceptum et legem, quod aliqui dicunt, est quasi auferre Deo esse legislatorem et auertere se ab illo tanquam ab ultimo nostro fine, quatenus per ipsum peccatum saltem virtualiter constituimus pro nostro ultimo fine aliquod bonum creatum quod Deo proponimus diem peccamus, quod est quasi auferre Deo esse ultimum finem, non tamen sequatur peccatum habere infinitam grauitatem, ratio e. huius rei est, ut totiens diximus, finitas et limitas cognitionis Deum nobis repraesentans.

Obiectio 2a: peccatum mortale meretur poenam aeternam quae est infinita secundum durationem. Ergo ipsum peccatum est infinitum in ratione demeriti, et per consequens est etiam infinitum saltem in ratione offensae Dei.

R. si obiectio probat intentum probari etiam potest bona facta opera in gratia esse infinita in ratione meriti et per consequens in ratione operis boni, sic e. dicitur, opera bona facta in gratia merent beatitudinem aeternam. Est infinita in ratione meriti, et per consequens etiam in ratione bonitatis in qua

fundat

fundatur ratio meriti. Ad 2do directe distinguendo secundum: peccatum est infinitum simpliciter nego, et infinitum secundum quid vel comparative, ad offensam et opus satisfactorium puro creatura, sive quatenus non potest ab ipsa adaequari secundum: ratio 2: cur hac non possit adaequare peccatum est, quia est in diverso ordine inferiori et improportionato, ex quo non sequitur peccatum esse infinitum simpliciter et absolute in ratione demeriti, sicut nec bona vera, nostram et infinita simpliciter in ratione meriti quamvis mereamur aeternam beatitudinem. Ad 3tium quia licet Deus puniat peccatum non in inferno citra dubium, ut communiter ponit P. S. et hoc quia in peccatum mortale merens poenam longe infinitam secundum intensionem, quia talis poena dari non potest, nec merens poenam magis secundum intensionem maiorem et maiorem in infinitum, sed aliquam aequalis poenae adhuc deberetur sibi peccatis mortalibus, et per sequens tantundem poenae deberetur facto v. g. trium suborum si hac ratione fit gravis vel peccato intemperantiae vel delectatio morosa de simplici fornicatione quantum poenae deberet homicidio vel odio Dei gravissimo quo nullus plena deliberatione vellet destruere Deum si fieret, quia id est manifeste falsum.

Dices: peccatum est magis malum quam sit poena infinita secundum intensionem quam sit poena maior et maior in infinitum, et peccatum meretur poenam maiorem et maiorem secundum intensionem, et per sequens peccatum est infinitum.

Respondeo 2dam seq: ratio est, quia alias etiam peccatum veniale cum sit maius malum quam sit poena maior et maior in infinitum secundum intensionem meteretur huiusmodi poenam, quod igitur peccatum veniale sit maius malum quam poena maior et maior in infinitum non meretur huiusmodi poenam, quia alia poena certae minor est, et illi proportionata in ratione poenae, licet ipsum non adaequetur abilla in ratione mali, similiter non dicimus peccatum mortale, licet sit maius malum quam poena maior et maior secundum intensionem, non in huiusmodi poenam meretur sed aliam certam et determinatam semper in duratura, et quia hac est illi proportionata in ratione poenae quamvis non sit illi aequalis in ratione mali.

Obiices nono: quantumvis peccatum veniale multiplicetur nunquam eius malitia vel ratio offensae Dei in illo inducit et adaequare malitiam vel rationem offensae inclitam in peccato mortali, nec poena quam meretur peccatum veniale quantumvis multiplicetur unquam adaequare poenam quam peccatum mortale meretur, et peccatum mortale meretur poenam infinitam etiam secundum intensionem, et per sequens habet infinitam qualitatem.

Respondeo 2dam seq: ratio est, cur peccatum mortale non mereatur poenam infinitam licet poena ei debita nunquam possit adaequare a poena debita peccato veniali quantumvis multiplicata, et ita poena totalis debita peccato mortali sitat ex poena sensus et ex poena damni quae sistit in privatione

visionis

visionis Dei, poena a. debita peccato veniali non includit poenam damni
quae eruditorum visionis beatificae aeternam, sed tm dicit poenam sensus,
cuius a. poena damni est ex divina gratia superiori poena sensus inferiori et ideo nec ulla poena sensus potest aequivalere poenae damni, sicut
et poena peccato veniali debita quantumcunque multiplicata nunquam
potest adaequare poenam totalem peccato mortali debitam, in qua hac poena
sensus utriusque sua partis, ex quibus constat non potest adaequari ab illa, sed non
potest adaequari hac poena damni quae peccato veniali nunquam debetur
et poena, licet quantum ex altera parte possit adaequari semper secundum
intensionem, sed a. poena debita peccato veniali possit multiplicata
adaequare intensionem poenae sensus debitae peccato ~~mortali~~ mortali, docet Caietanus in 3da q. 88 art. 4. Contradicens utrique q. 87 art. 5 ad 1mum, Capreolus
in 2do dist. 5 q. unica art. 3 ad 1mum, Solas in 1am 2de disp. 15
sect. 7 num. 32 et alii apud ipsum, idem indicat S. Thomas, 2da q. 88
art. 4 in corpore, ubi docet poenam peccati mortalis et poenam venialis
fortasse non esse inter se proportionabiles quoad poenam ignis.

Obiicies 10. creatura est infinite vilis et eius offensa ratione Dei
est infinita, sicut et gravitas offensae crescit ex dignitate personae
offensae ita crescit ex vilitate offendentis, quare si vilitas offendentis
sit infinita necesse est etiam gravitatem offensae esse infinitam.

Respondent aliqui negando tm et addunt creaturam non esse in infinite
vilem eo modo quo non est ejus non esse, dicas inter Deum et creaturam esse infinitam distantiam et ideo sicut Deus est infinite affectus ita etiam creaturam debere esse infinite vilem et impotentem. Dicunt infinitam distantiam inter duo poterit esse dupliciter, uno modo ex parte utriusque tm, altero modo ex parte utriusque, asserunt a. inter Deum et creaturam esse infinitam distantiam priori modo quatenus Deus est infinite affectus, et tamen creatura non sit infinite affecta posteriori vero modo esse infinitam distantiam inter Deum et parvum ens.

Haec responsio videtur hoc impugnari, nam si Deus per suam infinitam affectionem infinite distat a creatura, etiam creatura per suam finitam affectionem videtur infinite distare a Deo, quantum unum distat ab altero tm hoc distat ab illo. ad 2d. dicunt nemo, ut ocurrit, dicet creaturam secundum suam affectionem solum finite distare a Deo, cum negat creaturam non infinite distare a Deo. Habet finite distabit, quare in camera videtur esse infinita distantia ex parte utriusque termini, verum quicquid sit de hac re facilis obiectioni occurrit et alter respondent.

Sed iam transeat dis, dico a. transeat, ea redditur falsum esse, nisi quidem
velitis infinite excludit omnem affectionem, quam attribuitis creaturae
vero neut. sit aliquid entitatis sed etiam sit aliquam affectionem, deinde negas

neg:

sequitur ratione, quia cum sit infinita Dei dignitas, et limitatam cognitionem, quae nos
eum cognoscimus, non refundit in peccatum nisi rationem offensae finitae ac limitatae,
ita etiamsi virtus creaturae esset infinita, in tali casu sequeretur offensam
Dei esse infinitam, ex virtute creaturae nonnisi ut cognita et secundum esse et gravi-
tatem offensae Dei esse cum sit cognita cognitione finita non fit causa nisi offensa
finita et limitata.

Origines obiicit peccatum habere gravitatem infinitam creatura
hac gratiam habitualem saltem in gradu excellenti posset dignè satisfacere
pro peccato mortali, sed sequens est falsum, ut contra sedit. Et ex inde sequit.

Et negando secundam: quia licet peccatum mortale ut finitum, tum in ratione
malitiae tum in ratione offensae Dei, nullum sit opus quantumvis bonum et proce-
dens a gratia et valde intensa puraecreatura posset esse digna satisfactio pro ullo
uno peccato mortali, ut infra dicetur, huius ratio est, quia creatura
ratione quodam ordine rerum inferior et imparticipata respectu peccati ac
patientiae nullum bonum opus puraecreaturae quantumvis magnum vel intensum
sumpsit esse dignum satisfactio pro peccato mortali. sed ex sufficientia capitis sequenti.

Quaestio III.

An purus homo possit condignè satisfacere pro suo peccato mortali?

Noto pari hoc nos hic in illigno hominem destitutum omni auxilio supranaturali,
sed hominem in quo nulla gratia creata sit unita substantialiter humanae
naturae, quae ipsi sit tm homo non Deus. Primo tenendum est ad dignè satisfacere
nos loco nihil aliud esse quam offerre pro satisfactione aliquam quae redditio
praedenti sit proportionata et aequivalens, si peccato etiam gravitatem offensae
Dei, sive huiusmodi satisfactio sit talis quae ex se valeat tollere peccatum
et offensam Dei, ita ut posita huiusmodi satisfactione Deus non possit amplius
rationabiliter esse inimicus peccatori vel ab eo averti, sive talis sit ut condignè
mereatur aliquid pro foedere tollat Dei offensam inclusam in peccato, ex iis a.
quae dicent ad solutionem huius difficultatis, sicut sumpta manifestè colligetur
quid sit intendendum de eadem difficultate accepta cum dictis limitationibus.

Prima sententia affirmat purum hominem posse dignè satisfacere pro
peccato mortali, et Alexandri 3 parte q. j memb. 15 art. 2 in corpore et ad mu
et Dum, Paludani in 3 to dist. 20 q. 2 art. 2 pro eadem sententia videtur facere
Richardus dist. 17 art. j q. 7 ubi dicit futurum ut stricto merito et condigno
remissionem peccatorum si eam adderet, hac a. sententia in hoc reprehe
ndetur, nisi fundato, et stricto charitate efficta malitiam peccati, cum
tamen dicit esse posse ut ideo et dignè satisfactio pro peccato et offensa Dei.

Secunda sententia negat. ita Dum. in 3 dist. q. 20 et in 4 dist. 15 q. j.
agreed. idem dist. 15 q. j art. j sectio j. huarca tom. j in 3 tam. et ibi